

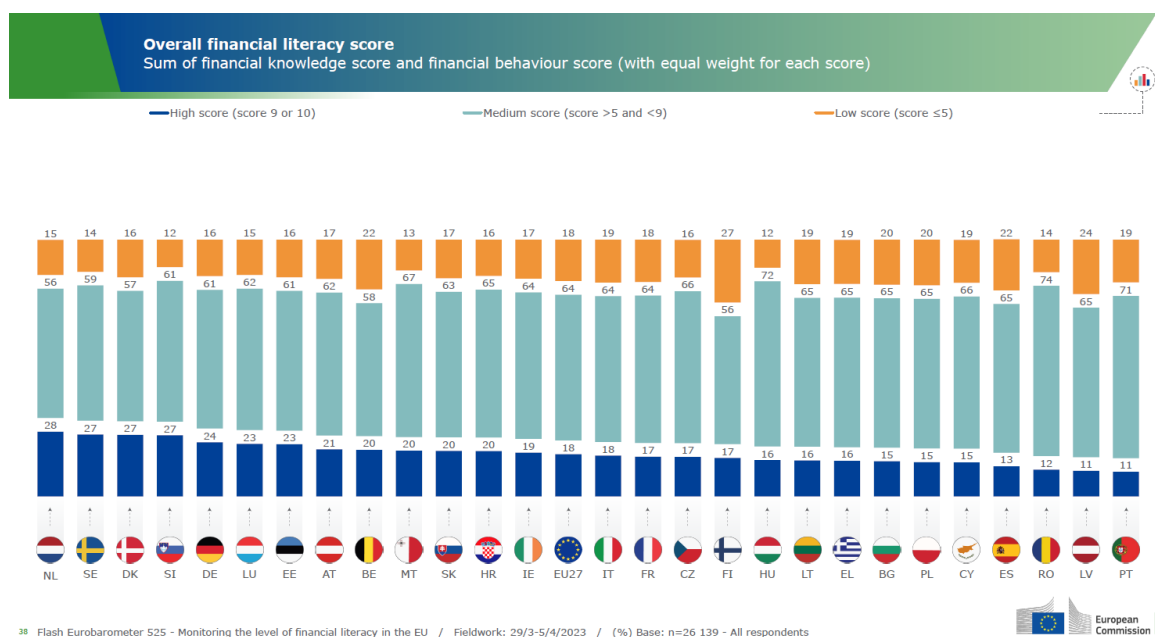
Andragoškega centra Slovenije

110. Eurobarometer o finančni pismenosti (2023)

Flash Eurobarometer raziskave so hitro izvedene raziskave, ki se osredotočajo na različne specifične teme pomembne za delovanje evropskih institucij. V juliju 2023 je Evropska komisija objavila rezultate Flash Eurobarometer 525 z naslovom »Spremljanje ravni finančne pismenosti v EU« (angl. Monitoring the level of financial literacy in the EU). V raziskavi so merili finančno znanje in vedenje polnoletnih državljanov Evropske unije, pri čemer je zajem podatkov potekal med 29. marcem in 5. aprilom 2023.

Raziskavo je izvedlo podjetje Ipsos po naročilu Evropske komisije, Generalnega direktorata za finančno stabilnost, finančne storitve in kapitalske trge. To je prva raziskava Evropske unije o finančni pismenosti. Utežen vzorec je za Slovenijo obsegal 1.011 oseb, kar je približno toliko kot pri ostalih državah EU27, z izjemo Cipra, Malte in Luksemburga, kjer je bil vzorec pol manjši. Rezultati so pokazali, da je raven finančne pismenosti v Evropski uniji nizka. Le štiri države članice EU imajo več kot četrtno respondentov z visoko stopnjo finančne pismenosti, in sicer so to Nizozemska, Švedska, Danska ter Slovenija. Poleg tega ima Slovenija med državami EU (tako kot Madžarska) najmanjši delež tistih, ki so v raziskavi izkazali nizko raven finančne pismenosti (12 % Slovencev; EU 27 povprečje 18 %).

Splošna ocena finančne pismenosti v državah EU27

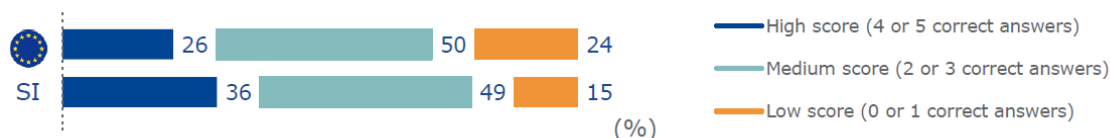

Vir: Evropska komisija (2023)

Raziskava obravnava finančno pismenost z dveh vidikov: finančnega znanja in finančnega vedenja, pri čemer imata oba sklopa enako težo pri splošni oceni finančne pismenosti. Pet vprašanj, s katerimi so merili finančno znanje, se je nanašalo na razumevanje vpliva inflacije, delovanje obresti, naložbena tveganja vpliv obrestne mere na ceno obveznic. V Sloveniji jih 78 % razume vpliv inflacije (EU 27 povprečje 65 %), samo 44 % (EU 27 povprečje 45 %) pa razume, kako delujejo obresti. Da večji donos pri vlaganju pomeni tudi večje tveganje, se jih zaveda 73 % (EU 27 povprečje 66 %), podobno, 68 % (EU 27 povprečje 56 %), da je vlaganje v raznovrstna podjetja verjetno manj tvegano kot vlaganje v samo eno podjetje. Najslabše so se državljani EU odrezali pri vprašanju, kako obrestne mere vplivajo na cene obveznic, saj ih je le petina odgovorila pravilno. V Sloveniji je na omenjeno vprašanje odgovorilo pravilno 26 % respondentov, v večjem deležu so pravilno odgovorili le na Danskem (37 %) in Slovaškem (27 %). Pri merjenju finančnega znanja se je Slovenija po uspešnosti uvrstila na peto mesto, za Nizozemsko, Finsko, Dansko in Estonijo. V Sloveniji je 36 % respondentov pravilno odgovorilo na štiri ali celo vseh pet vprašanj (EU 27 povprečje 26 %), samo en ali noben pravilni odgovor pa jih je doseglo 15 % (EU 27 povprečje 24 %).

Ocena finančnega znanja

(Izračuna se kot število pravih odgovorov na pet vprašanj o finančnem znanju.)

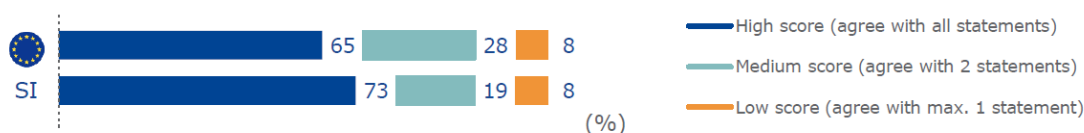

Vir: Evropska komisija (2023)

Finančno vedenje so v raziskavi merili z izraženo stopnjo strinjanja ali nestrinjanja (lestvica popolnoma se strinjam / do neke mere se strinjam / popolnoma se ne strinjam / do neke mere se ne strinjam / ne vem) na te tri trditve: »Preden nekaj kupim, dobro premislim, ali si to lahko privoščim.«; »Spremljam in vodim evidenco svojih stroškov.« in »Postavljam si dolgoročne finančne cilje in si jih prizadevam doseči.«. V Sloveniji se je 73 % respondentov strinjalo z vsemi tremi trditvami (EU 27 povprečje 65 %), v večjem deležu so se strinjali samo v Romuniji.

Ocena finančnega vedenja

(Izračuna se kot število "finančno pametnih" vedenj, povezanih z izbiro izdelkov, sledenjem stroškom in prizadevanjem za doseganje finančnih ciljev.)

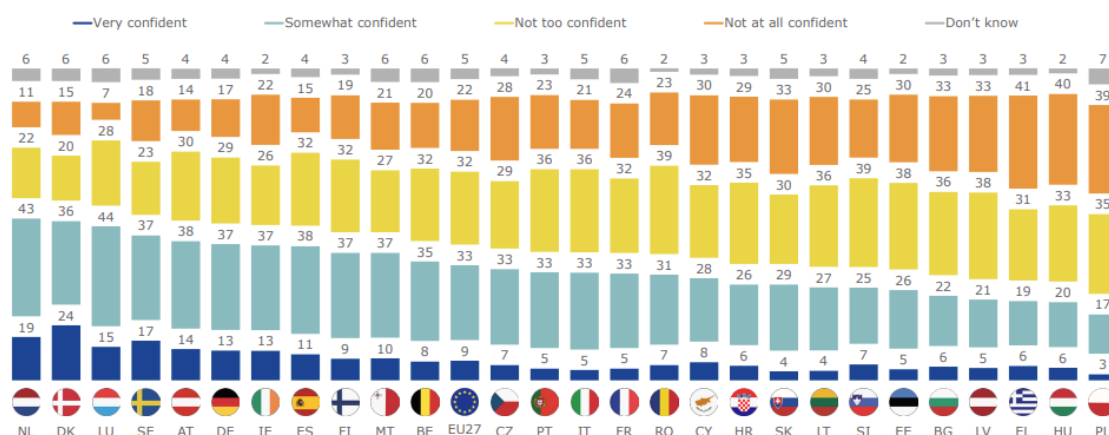

Vir: Evropska komisija (2023)

V raziskavo so vključena tudi vprašanja o uporabi digitalnih finančnih storitev (Q11), zaupanju v finančne institucije (Q12) ter finančni odpornosti in vključenosti (Q8 – Q10). V Sloveniji 76 % respondentov nima zadržkov pri uporabi digitalnih finančnih storitev, kot so spletno bančništvo ali mobilna plačila. Ta delež je pri vseh državah EU 27 večji od 60 %, največji pa na Finskem, kjer jih kar 95 % meni, da je udobno uporabljati digitalne finančne storitve.

Ob izgubi glavnega vira dohodka bi v povprečju tretjina EU državljanov lahko krila svoje življenjske stroške 6 mesecev ali več, v Sloveniji 30 %. 32 % jih v Sloveniji meni, da bodo imeli dovolj denarja za udobno življenje vsa upokojitvena leta (EU 27 povprečje 42 %).

Q10 Overall, how confident are you that you will have enough money to live comfortably throughout your retirement years? (% by country)

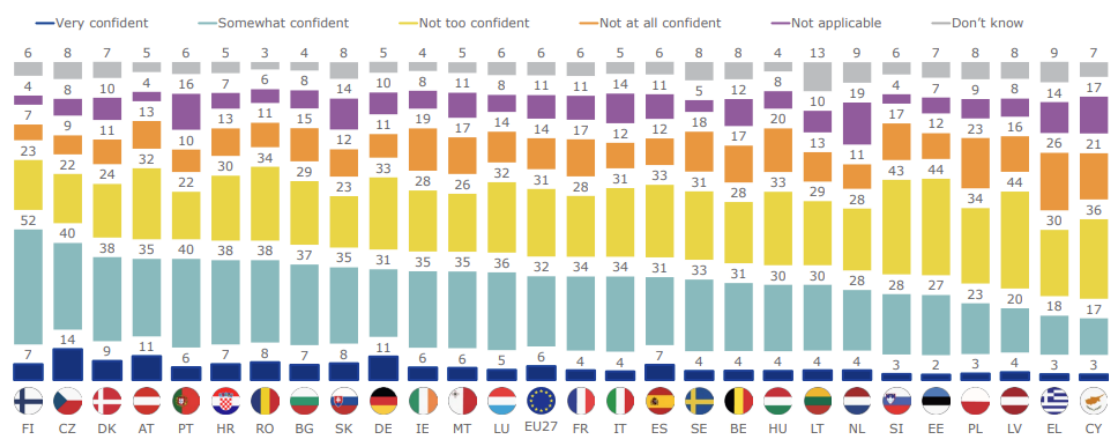

Base: All respondents (n=26 139)

Vir: Evropska komisija (2023)

Slovenija se je uvrstila med države, kjer je zaupanje v finančne inštitucija med slabšimi. Le 31 % jih verjame, da so nasveti o naložbah, ki jih prejmejo od svoje banke, zavarovalnice ali finančnega svetovalca, predvsem zasnovani v njihovem interesu.

Q12 How confident are you that investment advice you receive from your bank/insurer/financial advisor is primarily in your best interest? (% by country)

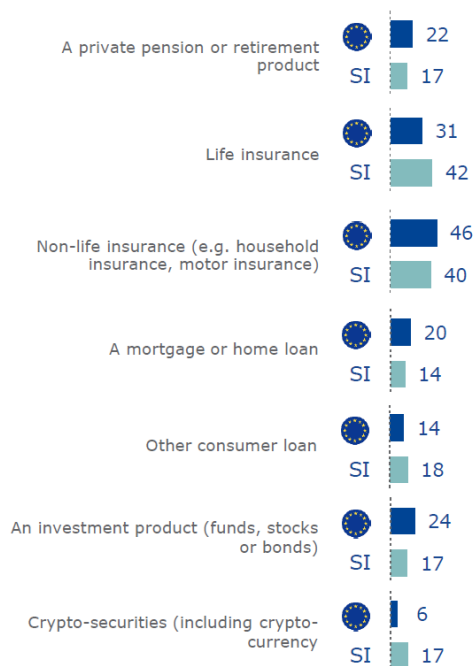
Base: All respondents (n=26 139)

Vir: Evropska komisija (2023)

Pri vprašanju o uporabi finančnih produktov (trenutno ali v zadnjih dveh letih) Slovenija izstopa po velikem deležu respondentov z življenjskim zavarovanjem, medtem ko je delež uporabe drugih zavarovanj med najnižjimi v EU (manjši delež le v Grčiji, na Slovaškem in Češkem). Slovenija je na prvem mestu po velikosti deleža tistih, ki imajo kripto vrednostne papirje (vključno s kriptovaluto), pod evropskim

povprečjem pa pri posedovanju naložbenih produktov kot so skladi, delnice in obveznice. Hipoteko ali stanovanjsko posojilo jih ima v Sloveniji 14 % (EU 27 povprečje 20 %), medtem ko druga potrošniška posojila 18 % (EU 27 povprečje 14 %).

q9 Which of the following financial products do you currently have or have you had in the last two years? (Multiple answers allowed, %)

Vir: Evropska komisija (2023)

Kontaktna oseba za področje: dr. Tina Kompare Jampani, tina.kompare.jampani@acs.si

Informacijo pripravil: dr. Tina Kompare Jampani, tina.kompare.jampani@acs.si

Vir:

Evropska komisija (2023). Flash Eurobarometer 525. Monitoring the level of financial literacy in the EU. Dostopno na: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2953>